

andere regeling. Het meent hierin thans te zijn geslaagd op een wijze, die de bezwaren wegneemt en toch aan de eigenlijke bedoeling beantwoordt.

Alleen als men van dit éénig juiste standpunt uit de voorstellen bekijkt, kan men tot een zuiver oordeel komen, niet wanneer men, zooals dr. DE JAGER, een ander bedoelingen in de schoenen schuift, die hij niet heeft, en die dan als maatstaf gaat gebruiken voor de beoordeeling zijner handelingen.

Nu dr. DE JAGER weer zoo het schrikbeeld van een zuivere vakvereniging op den voorgrond brengt, waar de leden eenvoudig het wachtwoord der leiders zouden hebben te volgen, wil ik nog eens met nadruk er op wijzen, dat noch aan rechten en bevoegdheden der algemeene vergadering, noch aan die van het hoofdbestuur ook maar eenigszins getornd wordt. Ik tart dr. DE JAGER in de voorstellen ook maar het geringste aan te wijzen, dat hem het recht zou geven, dat te beweren. Beter lezen en minder gauw klaar zijn met „zekerheid” omtrent andermans bedoelingen zij hem warm aanbevelen! Ten slotte is ook het geheele hoofdbestuur hierin eensgezind, dat het niet *wil*, dat de Maatschappij een zuivere vakvereniging worde, dat het niets liever wenscht dan dat zij zich ook zal blijven wijden aan vraagstukken van wetenschap en andere groote belangen der samenleving, waarop de geneeskundigen een invloed ten goede kunnen oefenen, uit hoofde van hun wetenschappelijke deskundigheid. Dat dit beter zal kunnen geschieden, als de Maatschappij over meer werkkraft beschikt, verhoogt voor het hoofdbestuur is niet geringe mate de wenschelijkheid, dat de voorstellen worden aangenomen.

Utrecht, 13 Juni 1920.

H. G. HAMAKER.

HET VOORSTEL ALKMAAR IN ZAKE HET MAATSCHAPPIJGEBOUW.

Een enkel woord naar aanleiding van de laatste zinsnede van het ingezonden stuk van collega L. DE JAGER in dit *Tijdschrift* van 12 Juni. De afdeling Alkmaar e. O. heeft tot indiening van haar voorstel omtrent het aankopen van het Maatschappijgebouw besloten in haar vergadering van 23 Maart; den 27sten Maart verscheen de beschrijvingsbrief voor de algemeene vergadering in het *Tijdschrift*. Het voorstel was een uitvloeisel van den wensch, geuit door den voorzitter van het hoofdbestuur in de buitengewone algemeene vergadering van 23 December 1919 te Utrecht, dat voor bedoelden aankoop spoedig en rijkelijk gelden zouden mogen binnenvloeien. Het plan is dus volstrekt niet zoo merkwaardig, als coll. DE JAGER meent. Het spreekt van zelf, dat, indien voorstel B van het hoofdbestuur in zijn geheel wordt aangenomen, en daarmede de zetel der Maatschappij uit Amsterdam wordt verplaatst, het voorstel der afdeling Alkmaar komt te vervallen. Dit was echter geen reden, om het reeds van te voren in te trekken, en zoo heeft het, te midden van den „choc des opinions” als nagekomen voorstel op den beschrijvingsbrief geplaatst, collega DE JAGER aan geen andere mogelijkheid doen denken, dan dat men daar in Alkmaar al heel stevig is ingedut.

Limmen, 13 Juni 1920.

W. J. ROOS VAN DEN BERG.

DE AANGIFTE-FORMULIEREN VOOR ONGEVALLLEN.

Ik weet niet, of de ontstemming van collega VERWEY over het in duplo invullen der aangifte-formulieren voor ongevallen door velen gedeeld wordt. Indien dit zoo mocht zijn, kan eenige toelichting over het doel dier invulling mogelijk van nut zijn.

Voor de rijksverzekeringsbank wordt slechts één formulier ingevuld. Op de bank geschiedt, hetgeen VERWEY wenscht. Daar worden de vele afschriften, die noodig zijn, „door beambten goedsmoeds vervaardigd”. Het andere formulier is voor de arbeidsinspectie bestemd en wordt ingevolge art. 61, slot, der Ongevallenwet door het postkantoor naar den inspecteur gezonden, ten einde dezen in staat te stellen, onderzoek te doen naar de beveiligingsmaatregelen op de werkplaats, waarvan de ondeugdelijkheid soms door het ongeval aan het licht komt. Omdat zoowel het onderzoek door de bank, als dat door de arbeidsinspectie belangrijk in waarde ver-

diest, naarmate het later wordt ingesteld, is deze handelwijze gekozen, opdat de aangifte onverwijld en rechtstreeks beide diensten bereikt. Met die snelle aangifte wordt ongetwijfeld het algemeen sociaal belang gediend. In 1918 werden 80838 ongevallen aangegeven. Er waren in dat jaar 2625 ingeschreven geneeskundigen. Dat wordt dus voor ieder gemiddeld 31 aangiften per jaar, zegge nog niet één per week. Tegen het voor de bank bestemde formulier zal collega VERWEY wel geen bezwaar hebben; het is dus alleen te doen om het overschrijven van het door den arts ingevulde gedeelte. Veel meer dan een minuut kan dat overschrijven niet kosten. En dan vraag ik mij af, of het werkelijk de moeite waard is, bezwaar te maken tegen dit geringe werk, waarmee een zoo groot sociaal belang wordt gediend. Ik heb van den Nederlandschen arts voorloopig nog een beter denkbeeld.

Amsterdam, 14 Juni 1920.

P. H. VAN EDEN.

VITAMINEN.

In het artikel van dr. HULSHOFF POL getiteld: „Volksvoeding”, dat mij door toevallige omstandigheden eerst kortelings onder de oogen kwam, komen een paar beweringen voor, die niet onweerlegd mogen blijven.

I. HULSHOFF POL schrijft: „Een ongeveer gelijke uitkomst verkreeg URBEANU, die na langdurige proefnemingen tot de overtuiging kwam, dat voedsel met een totaal van 0.5 pCt. K_2O in staat is het uitbreken van pellagra bij kippen tegen te gaan, doch er voor moest waarschuwen deze dieren niet uitsluitend met roggebrood te voeren, aangezien zij op den duur toch ziek worden, niettegenstaande in roggebrood een voldoende hoeveelheid K_2O aanwezig is”. HULSHOFF POL meent, dat het eiwit van de rogge in dit geval onvoldoende is, dat er bepaalde atoomgroepen aan ontbreken. Hier-
tegen kan het volgende aangevoerd worden.

1. URBEANU heeft door voedingsproeven, bij menschen zoowel als bij dieren, met maïs, met tarwebrood en met ongezuiverde zeïne aangetoond, dat de oorzaak van het ontstaan van pellagra niet hierin gelegen is, dat het eiwit van de maïs andere physiologische eigenschappen heeft dan het tarwe-eiwit, maar in het gehalte aan kaliumverbindingen.

2. URBEANU spreekt in het door HULSHOFF POL bedoelde verband niet van „roggebrood”, maar eenvoudig van „Schwarzbröt”, in het midden latende of dit brood van rogge dan wel van tarwe is gebakken.

3. Bij uitsluitend vegetarische voeding, werden de dieren, wanneer zij met dit zwarte brood gevoederd werden, op den langen duur toch ziek, omdat dit grove brood, dat slechts ongeveer het vereischte minimum kaliumverbindingen bevatte, onvoldoende verteerd werd. Om de dieren gezond te doen blijven moest het kaliumgehalte van het voedsel van 0.4 pCt. tot 0.5 pCt. K_2O verhoogd worden.

4. Dit resultaat kon worden bereikt, niet alleen door aan het voedsel bijv. soja-boonen (die zoowel rijk aan eiwit als aan kalium zijn) toe te voegen, maar evengoed door toevoeging van aardappelen, die zeker niet door HULSHOFF POL onderstelde ontbrekende eiwit-atoomgroepen zouden kunnen leveren, maar wel veel kalium.

5. URBEANU stelde vast, dat, indien de hoeveelheid kalium in het voedsel sterk verminderd was, de proefdieren reeds spoedig (binnen 3 à 4 weken) ziek werden en dan verschijnselen vertoonden, welke overeenkomen met die van beri-beri-lijdens. Lag het gehalte aan kaliumverbindingen wel beneden het physiologische minimum, maar niet zóó laag, dat verlammingen ontstonden, dan werden de dieren op den langen duur toch ziek, maar nu met verschijnselen, die aan pellagra herinnerden.

II. In een noot schrijft HULSHOFF POL: „De hoeveelheid kali zal slechts te beschouwen zijn als indicator van de hoeveelheid vitamine, evenals men in de tropen de hoeveelheid rijstvitamine indirect bepaalt door vaststelling van het phosphorgehalte in de rijst met zemel”. Hiertegen moet ik het volgende in het midden brengen:

I. URBEANU heeft aangetoond, dat het phosphorgehalte niet den juisten maatstaf geeft voor wat HULSHOFF POL beschouwt als het vitamine-gehalte, doch dat dit met het kalium-gehalte wel het geval is.